

O. O. Морушко, Н. О. Химиця

Національний університет "Львівська політехніка", м. Львів, Україна

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ХАРАКТЕР СОЦІОГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ: ДІАЛЕКТИЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІОНІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Філософія є особливою формою пізнання світу, що вивчає найзагальніші істотні характеристики і фундаментальні принципи реальності і пізнання, буття людини, відносин людини і світу. Для організації життєдіяльності людської спільноти важливим є налагодження командної роботи для максимальної реалізації свого творчого потенціалу. Проблему добору людей з потрібними якостями може вирішити відносно молода наука соціоніка. Сучасний науковий дискурс актуалізує роль філософії щодо адекватного розуміння складних соціально-природних реалій, в яких існує людина. Окрім цього, філософія є своєрідним фундаментом для розвитку соціогуманітарних досліджень, цікавим аспектом яких, на нашу думку, є аналіз дії основних законів діалектики в соціоніці. Зокрема, цікаво простежити дію універсальних законів діалектики в соціоніці. Як відомо, існує три основних закони діалектики, сформульованих Гегелем. Перший з них – закон переходу кількісних змін до якісних, другий – закон єдності і боротьби протилежностей, третій – закон заперечення заперечення. Дія першого закону діалектики в соціоніці найвизрашніше простежується під час аналізу представників одного соціотипу. У процесі соціалізації кожен індивідуум отримує певну суму знань і навичок. Ця сума може відрізнятись настільки, що декому дає змогу переходити на вищий рівень інтелектуального розвитку. Другий закон діалектики в соціоніці проявляється у моделі "А" людської психіки та дихотомічних ознаках Юнга. Соціонічні функції, які є складниками блоків еґо/супер-еґо та ід/супер-ід складаються із взаємозаперечувальних функцій, проте становлять єдине ціле. Дію третього закону діалектики в соціоніці можна простежити на поділі 16 базових типів на квадри. До складу кожної із квадрантів входить по дві діади найбільш психологічно сумісних пар – діада раціоналів і діада ірраціоналів. Коли йдеться про стосунки поза межами квадри, ці діади дуальних пар будуть орієнтованими на діаметрально протилежні квадри, цінності яких є теж діаметрально протилежними. По суті, існує заперечення заперечення. Викладені у цій роботі факти не є вичерпними, проте вони чітко демонструють взаємозв'язок між філософією то соціонікою.

Ключові слова: філософія; соціоніка; Гегель; закони діалектики; людина; взаємозв'язок.

Вступ / Introduction

Згідно із загальним визначенням [10], філософія – особлива форма пізнання світу, що вивчає найзагальніші істотні характеристики і фундаментальні принципи реальності і пізнання, буття людини, відносин людини і світу.

Для організації життєдіяльності людської спільноти не менш важливою проблемою є налагодження командної роботи, найефективніше використання навичок і вмінь усіх членів соціуму. Природно, що без вміння розподіляти соціальні ролі і функції так, аби кожен індивідуум міг максимально реалізувати свій творчий потенціал, обійтись неможливо. Саме тому процес самопізнання є таким важливим.

Не менш важливим є і вміння визначати сильні риси

характеру інших людей. Це дає змогу вибудовувати максимально комфортні стосунки в колективах, добирати в них людей з потрібними якостями для виконання функціональних обов'язків, зменшувати рівень конфліктності колективів. Саме таку роль виконує відносно молода наука соціоніка, що дає можливість самовизначення і самовдосконалення, досліджує взаємодії в діадах і групах.

Об'єкт дослідження – прояви універсальних законів діалектики в соціонічній теорії та їх практичне значення для подальшого розвитку цього наукового напрямку.

Предмет дослідження – методи і засоби визначення прояву універсальних законів діалектики в соціонічній теорії, призначеної для організації життєдіяльності людської спільноти, насамперед налагодження коман-

Інформація про авторів:

Морушко Олександр Олександрович, канд. істор. наук, доцент, кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності.

Email: morushkoo@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0001-8872-2830>

Химиця Наталія Олексіївна, канд. істор. наук, доцент, кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності.

Email: natalia.o.khymytsia@lpnu.ua; <https://orcid.org/0000-0003-4076-3830>

Цитування за ДСТУ: Морушко О. О., Химиця Н. О. Міждисциплінарний характер соціогуманітарного знання: діалектичний аналіз соціонічної теорії. Науковий вісник НЛТУ України. 2022, т. 32, № 5. С. 97–101.

Citation APA: Morushko, O. O., & Khymytsia, N. O. (2022). Interdisciplinary character of socio-humanitarian knowledge: dialectic analysis of socionic theory. *Scientific Bulletin of UNFU*, 32(5), 97–101. <https://doi.org/10.36930/40320514>

дної роботи для максимальної реалізації свого творчого потенціалу.

Мета роботи – здійснити діалектичний аналіз фундаментальних понять соціоніки через призму філософських категорій.

Для досягнення зазначеної мети визначено такі *основні завдання дослідження*:

- проаналізувати, як згідно із соціонічною теорією, відбувається перехід кількісних змін у якісні;
- визначити, які прояви єдності та боротьби протилежностей притаманні соціону;
- з'ясувати роль закону заперечення заперечення у структурі людської психіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Соціоніка, як і будь-яка інша наука, оперує певними філософськими категоріями і поняттями. Детально цей взаємозв'язок на сьогодні не досліджували, проте з певних розрізнених висловлювань окремих дослідників можна скласти мозаїчну картину взаємовідносин цих наук.

Соціоніка утворилася на основі трьох наук: психології, соціології та інформатики. По своїй суті соціоніка – наука, що доповнює і пояснює психологію особистості [11, с. 28].

У науковій праці львівського науковця В. Ряшка досліджено важливість акмеологічного аспекту філософсько-правового обґрунтування суті самореалізації особистості крізь призму можливості її розвитку в межах особистісної складової, що формує людину. Основну увагу приділено використанню її внутрішніх ресурсів для самореалізації та вдосконалення [14].

Філософію, як світоглядний інструмент пізнання, розглянуто в роботі І. Литвиненка. Автор співвідносить соціонічний інструментарій з основними законами діалектики, викладаючи при цьому своє оригінальне бачення цього взаємозв'язку [10].

Юнг К., який першим описав психологічні типи, вважав, що наявність послідовників у того чи іншого філософа зумовлюється тим, що ідеї найкраще сприймаються людьми з тотожним чи близьким до нього психотипом [15, с. 519].

Варто відзначити важливість роботи з пограничних проблем філософії, психопатології, соціології та психології, аналізу людської поведінки. Ця праця з часом стала однією зі складових соціонічної теорії [8].

Автор соціонічної теорії А. Аугустиновичюте зазначала, що соціоніка – наука про соціон, різні типи інформаційного метаболізму людей і різні взаємовідносини між ними. Це точна наука, яка показує, що в основі сприйняття і мислення людини, як і в основі функціонування і розвитку суспільства, знаходяться закони причинно-наслідкового зв'язку [2, с. 33].

На думку українського вченого І. Каганця, соціонічні закономірності можуть описувати не тільки людську психіку, але й колективну психіку, а також глобальні історичні процеси [7, с. 12].

Кіров В. вважає, що соціону, як сукупності усіх 16 базових соціотипів, притаманні всі типи інтертипних стосунків, всі закономірності людського суспільства, зокрема і закон соціального прогресу [9, с. 135].

Соціоніка оперує структурами. На відмінність від традиційного гуманітарного знання, що феноменологічно описує філософські, естетичні та інші категорії, соціоніка дає змогу виокремити психоінформаційні струк-

тури тих чи інших проявів психічної або соціальної діяльності людини – у філософії, культурі, мистецтві, науці, політиці та історії [3].

Андрейчук С. у своїй статті стверджує, що знання власної ментальності і вміння визначати ментальність інших людей, зокрема і авторів друкованої літератури, допомагає заощаджувати час на пошук оптимальних для нас друкованих видань. Процес інформатизації сучасного суспільства спонукатиме авторів і споживачів друкованої інформації до певної соціонічної спеціалізації, коли те чи інше видання буде орієнтованим на певний соціонічний сегмент суспільства [1].

Соціонічна методологія працює за принципом відносної переваги однієї протилежності над іншою. Діалектичний принцип у ній переломлюється так: протилежності змагаються між собою, але результат цієї битви вирішено наперед. Одна крайність все ж таки є домінуючою тенденцією, а інша її доповнює, врівноважує, але ніколи не витісняє остаточно [5, с. 23].

Соціоніка, як прикладна наука, досліджує різноманітні сфери людської діяльності і виявляє можливості ефективного застосування своїх моделей та методів [4, с. 15]. В англомовному науковому світі соціоніка (англ. *Socionics*) – поле міждисциплінарних досліджень між соціологією, інформатикою та штучним інтелектом. Метою таких досліджень є аналіз поведінки штучних соціальних систем. Типології А. Аугустиновичюте це поле не стосується.

Отже, з наведеного вище матеріалу видно, що соціонічна теорія базується на філософських категоріях і поняттях, тому значний пізнавальний інтерес може становити діалектичний аналіз соціоніки, зокрема використання нею універсальних законів діалектики.

Матеріали та методи дослідження. У процесі написання роботи використано метод аналізу і синтезу, методи опису, зіставлення та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення / Research results and their discussion

Заслугою Гегеля є те, що він дав діалектичний аналіз усіх найважливіших категорій філософії, на основі чого було сформовано три основних закони.

Перший закон діалектики – закон переходу кількісних змін до якісних. Гегель дав визначення категорій якості, кількості та міри, вважаючи їх трьома формами початкового ступеня буття ідеї. Якість – це внутрішня визначеність предмета, явище, яке характеризує предмет чи явище загалом. Якість є першою безпосередньою визначеністю буття. Кількість, за Гегелем, є визначеність, "байдужа для буття" зовнішня визначеність речі. Якість є внутрішньою визначеністю речі. Якість і кількість неспроможні існувати ізольовано одне від одного, оскільки будь-яка річ має точну та якісну величину, якісно визначену якість. Синтезом якісної та кількісної визначеності виступає міра. Кожна річ, оскільки вона якісно визначена, є мірою. Порушення міри змінює якість і перетворює одну річ на іншу. Відбувається переривання наступності або якісний стрибок. Стрибок – це загальна форма переходу від одного якісного стану до іншого, це єдність буття і небуття, що означає, що старої якості вже немає, а нової ще немає, і одночасно, колишня якість ще є, а нова – вже є. Якісний стрибок може перетворити право на несправедливість, чесноту – на порок.

Другий закон діалектики. Закон взаємопроникнення протилежностей розкриває у розвитку його внутрішнє джерело, імпульс. Основою будь-якого розвитку, з погляду цього закону, є боротьба протилежних сторін. Для характеристики цього закону Гегель розглядає такі поняття, як:

- тотожність – рівність об'єкта собі чи кількох об'єктів одне одному;
- відмінність – визначення нерівності об'єкта стосовно себе чи об'єктів одне до одного;
- протилежності – взаємостосунки таких сторін об'єкта чи об'єктів одне з одним, які докорінно відрізняються одне від одного;
- суперечності – це процес взаємопроникнення та взаємозаперечення протилежностей.

Розкриваючи дію цього закону Гегель наголошував на існуванні зв'язку та взаємодії між протилежностями, доводячи, що вони рухаються, взаємопов'язані та взаємодіючі тенденції та моменти, і цей взаємозв'язок виявляється у тому, що кожна з них, як свою протилежність, має свою іншу протилежність.

Третій закон діалектики. Закон заперечення заперечення відображає, за Гегелем, загальний результат та спрямованість процесу розвитку. Заперечення означає знищення старої якості новою, перехід від одного якісного стану до іншого. Заперечення, за Гегелем, володіє діалектичною природою, саме є єдністю трьох основних моментів:

- 1) подолання старого;
- 2) наступність і розвиток;
- 3) затвердження нового.

Заперечення заперечення у подвійному вигляді містить ці три моменти і характеризує циклічність розвитку. Ця циклічність пов'язана з проходженням у розвитку трьох стадій:

- затвердження чи положення (теза);
- заперечення чи протиставлення цього твердження (антитеза);
- заперечення заперечення, зняття протилежностей (синтез) [6].

Спробуємо проаналізувати, якою мірою вони проявляють себе в соціонічній теорії.

Основним фундаментальним поняттям соціоніки є базис Юнга – 4 пари взаємовиключних дихотомічних ознак. Це: екстраверсія-інтроверсія, логіка-етика, сенсорика-інтуїція, раціональність-іраціональність. По суті, типування зводиться до визначення чотирьох параметрів соціотипу, які дають нам змогу локалізувати один із шістнадцяти базових типів [12].

Виникає питання: у який спосіб можна описати понад 6 мільярдів людства за допомогою усього тільки 16 моделей психіки? І з цього питання виникає ще одне – чим представники одного психологічного типу відрізняються одне від одного?

Відповідь на це питання є такою – немає двох людей з однаковим психотипом, які б виховувалися в абсолютно однакових умовах. Має значення все – сімейне оточення, країна народження, шкільні друзі, соціальне становище тощо. Окрім цього, у процесі соціалізації кожен індивідуум отримує певну суму знань і навичок. Ця сума може відрізнятися настільки, що декому дає змогу переходити на вищий рівень свого інтелектуального розвитку, дехто ж залишається на відносно примітивному рівні. Отже, існує дія першого закону діалектики [7, с. 184-167].

Також важливим для соціонічної теорії є визнання того факту, що інформаційний потік складається з чо-

тирьох макроаспектів: матерія, енергія, простір і час. Відповідно, кожен з макроаспектів розпадається на дві складові – спрямовані назовні і всередину об'єкта. У такий спосіб ми отримуємо вісім аспектів інформаційного потоку.

І нарешті, соціонічну теорію важко собі уявити без інтертипних стосунків. Моделювати їх нам дає змогу модель людської психіки за автором соціонічної теорії – А. Аугустинавічюте (модель "А"). До цієї моделі входять усі вісім аспектів (елементів), які попарно формують чотири блоки людської психіки: блоки его і супер-его (ментальний контур), та блоки супер-ід і ид (вітальний контур). Саме завдяки тому, що вісім елементів в моделі "А" повторюються, але знаходяться на різних позиціях (входять до різних блоків), ми і отримуємо відмінності між базовими соціотипами.

Важливо зазначити, що існують певні принципи побудови моделі "А". Зокрема, існує поєднання у блоках екстравертних та інтровертних функцій, а також функцій раціональних (логіка/етика) та ірраціональних (сенсорика/інтуїція).

Як бачимо, закон єдності і боротьби протилежностей наявний як у дихотомічних ознаках Юнга, так і в утворенні аспектів інформаційного потоку та в чергуванні психічних функцій у моделі "А". І це ще не все.

Якщо взяти до уваги соціонічні функції, які є складниками блоків его/супер-его та ид/супер-ід, неважко зробити висновок, що вони складаються із взаємозаперечувальних функцій, проте становлять єдине ціле у вигляді моделі "А".

Не менш цікавим буде аналіз соціону – сукупності усіх шістнадцяти соціотипів. Вони поділяються на чотири квадрати – альфа, бета, гама і дельта. Це об'єднання базується на понятті спільних квадральних цінностей, які випливають з характеристик функцій, що входять до блоків его і супер-ід соціотипів, які входять до однієї квадрати.

До складу кожної із квадратів входить по дві діади найбільш психологічно сумісних пар – діада раціоналів і діада ірраціоналів. І хоча внутрішньоквадральні стосунки з точки зору теорії інтертипних стосунків є найбільш сприятливими, енергетично вони не є абсолютно рівноцінними. Найконфліктнішими серед них є дзеркальні стосунки, або ж стосунки внутрішньоквадральної конкуренції. Тому, коли йдеться про стосунки поза межами квадрати, ці діади дуальних пар будуть орієнтованими на діаметрально протилежні квадрати, цінності яких є теж діаметрально протилежними. По суті, існує заперечення заперечення.

Завдяки цьому феномену утворюються так звані кільця соціону, які містять у собі по вісім соціотипів кожне. Перше з них, кільце соціального прогресу, утворюють типи, які є орієнтованими на наступну квадрат. Друге – ревізуюче – утворюють типи, орієнтовані на попередню квадрат [2, с. 266-267].

Ще одна цікава деталь. Відомо, що К.-Г. Юнг почав працювати над своєю теорією психологічних типів тоді, коли повністю розірвав стосунки зі своїм вчителем – З. Фрейдом. Водночас, А. Аугустинавічюте під час створення соціонічної теорії зуміла в її межах синтезувати теоретичні положення як першого, так і другого вченого. По суті, можна сказати, що це теж певною мірою було заперечення заперечення.

Повертаючись до аналізу моделі "А", ми не можемо оминати одну з базових ідей соціоніки – вимірність функцій. Як відомо, кожна з психічних функцій, що входять до моделі "А", обробляють інформаційний потік відповідно до чотирьох параметрів:

- **Ex (experience)** – параметри досвіду: характеристика індивідуального, або особистісного (соціального), досвіду, набутого від народження і напрацьованого людиною впродовж життя у процесі прийняття рішень і виконання дій;
- **Nr (norm)** – параметри норм: характеристика норм, правил, звичаїв, прийнятих прийомів і стандартів, індивідуальних або соціальних, яких варто притримуватися у процесі прийняття рішень або використання керівних впливів;
- **St (situation)** – параметри ситуації: характеристика умов, "обстановки", індивідуальної або соціальної, прийняття рішення або виконання керівних впливів;
- **Tm (time)** – параметричний час: момент індивідуального або соціального часу в минулому, сьогоднішньому або майбутньому, щодо якого приймається або здійснюється відповідно індивідуальне або соціальне рішення; час як крапка на шкалі часу, параметр "прив'язки" оброблення інформації до деякого моменту в минулому, сьогоднішньому або майбутньому [13, с. 43-44].

Функції в моделі "А" мають різну "пропускну здатність", бо мають різну кількість параметричних ознак. Найслабші з них оперують тільки першим зі вказаних параметрів, найсильніші – одночасно всіма чотирма.

Іншим важливим параметром психічних функцій, окрім вимірності, буде їхня наповненість – сукупність особистого/колективного досвіду успішного вирішення проблем, що належать до компетенції тієї чи іншої функції. Власне ця різниця у наповненості функцій і призводить до того, що в межах одного й того ж соціотипу ми можемо спостерігати абсолютно різних людей – з точки зору культури, інтелекту, соціальної направленості тощо. Це і є проявом третього закону діалектики.

Якщо ж говорити про соціоніку як науку загалом, то так само можна зауважити, що існування великої кількості соціонічних шкіл і гуртків безперечно сприяє поширенню знань, якими оперує ця наука. Звичайно, що далеко не всі, обізнані з соціонічною теорією, здатні зробити вагомий внесок у її розвиток. Проте, декому це вдається. І тут вже ми можемо говорити про перехід кількості у якість.

Обговорення результатів дослідження. Роль філософії як науки важко переоцінити. Зокрема, її прояви можна чітко простежити і в соціонічній теорії. Це ще раз доводить, що соціоніка як наука має великі перспективи розвитку, оскільки вона багато в чому підпорядковується універсальним законам діалектики.

Як і в філософії, в соціоніці в центрі уваги знаходиться людина як об'єкт дослідження. Тому її певною мірою теж можна вважати гуманітарною наукою. Водночас, використання моделі "А" для опису інтегративних стосунків, можливість визначення інтегральних типів колективів за допомогою соціонічного інструментарію, робить соціоніку прикладною наукою, орієнтованою на практичну психологію та економіку. Попри те, знання, які дає соціоніка, можна використовувати у різних галузях життєдіяльності людини. Зокрема, в юриспруденції, дипломатії, медицині, освіті, профорієнтаційній діяльності тощо.

Але як на практиці полегшити взаємодію між наукою та філософією? На перший погляд, вирішення цієї проблеми може здаватися очевидним: кожна спільнота повинна зробити крок назустріч іншій. Однак помил-

кою буде вважати, що це легке завдання. Існує багато перешкод. Сьогодні чимало філософів нехтують наукою або не бачать важливості наукових даних для своєї роботи. Навіть серед філософів, які визнають пріоритет діалогу з науковцями, мало хто добре обізнаний в діяльності останніх наукових досліджень. Аналогічно й мало науковців розглядають, які переваги їм можуть дати філософські здогадки. В сучасній науці наростає шораз більша спеціалізація й ставляться дедалі вищі вимоги до фінансування та результатів досліджень, тож тільки невелика кількість науковців має час та можливість хоча б бути поверхнево ознайомленою з роботою, яку проводять філософи, не кажучи вже про те, щоб її уважно читати.

Отже, за результатами виконаної роботи можна сформулювати такі наукову новизну та практичну значущість результатів дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження – вперше аргументовано доведено міждисциплінарний характер соціогуманітарних знань, зокрема у проявах дії діалектичних законів у соціонічній теорії.

Практична значущість результатів дослідження – проведений у роботі аналіз міждисциплінарного характеру соціогуманітарного знання важливий для організації життєдіяльності людської спільноти, насамперед налагодження командної роботи для максимальної реалізації свого творчого потенціалу. Це також стосується проблеми добору людей з потрібними якостями, де в процесі соціалізації кожен індивідуум отримує певну суму знань і навичок.

Висновки / Conclusions

У процесі проведеного дослідження доведено, що всі три основні закони діалектики є тісно інтегрованими в соціонічну теорію. Це є доказом міждисциплінарного характеру соціонічної теорії як одного з підрозділів практичної психології.

Попри всю палітру можливого застосування соціонічних знань, найважливішим її застосунком є те, що соціоніка надає великі можливості для самовдосконалення. Знання власного соціотипу і, відповідно, своїх потенційних можливостей, надає світоглядні перспективи розвитку особистості, спонукає до творчого зростання і всебічного розкриття та самореалізації. Тому існує думка про те, що соціоніка, як і філософія, вчить мислити, аналізувати, зіставляти факти і робити з них правильні висновки.

References

1. Andreychuk, S., Kohut, V., & Morushko, O. (2017). Stosuncy czytacza ta knygy v suchasnomu sociokulturnomu seredovyshhi. *Visnyk Lvivskyoho universytetu*. Ser. Sociolohichna, XI, 69-75. [In Ukrainian].
2. Augustinaviczute, A. (1998). *Socionika. Vvedeniye*. Moscow: AST, 448 p. [In Russian].
3. Bukalov, O. V. (2022). Socionika ta suchasna humanitarna kultura. *Menedzment i kadry: psihologogiya upravleniya, sociionika i sociologiya*, 1-2, 40-42. [In Ukrainian].
4. Ermak, V. (2009). *Klassicheskaya socionika*. Moscow: Czornaya belka, 472 p. [In Russian].
5. Gulenko, V. (2009). *Gumanitarnaya socionika*. Moscow: Czornaya belka, 344 p. [In Russian].
6. Hegel, Georg. (1986). *Wissenschaft der Logik*, F. Meiner, 1593 p.
7. Kaganecy, I. (1997). *Psychologiczni aspekty v menedzmentі: typologiya Yunga, socionika, psyhoinformatyka*. Kyiv-Ternopily: Mandrivecy-Port-Royal, 204 p. [In Ukrainian].

8. Kempinski, A. (1998). *Ekzistencialnaya psihsatriya*. Moscow: Universitetskaya kniga, 161 p. [In Russian].
9. Kirov, V., & Gorevalov, S. (2001). *Socionicznyj posibnyk vijsykovoho zurnalista*. Lviv: ZUKC, 248 p. [In Ukrainian].
10. Litvinenko, I. (2022). *Filosofiya kak mirovozrenchesko-metodologicheskaya sistema*. Sociologiya, mentologiya I psihologiya lichnosti. Kyiv, 1-2, 41-56. [In Russian].
11. Mikelsone, V. L. (2011). *Ne izmenyajsya, tolyko poznaj sebya*. Ryga: Obchestvo SOCIONIKA, 224 p. [In Russian].
12. Morushko, A., Khymytsia, N., Shakhovska, N. (2020). Determining the Psychological Portrait of Members of Web Communities through Socionic Analysis. *Proceedings of the 2nd International Workshop on Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks (COAPSN 2020)*. Lviv, 112-124. [In Ukrainian].
13. Morushko, O., & Hymycya, N. (2017). *Humanizaciya informacijnoho obminu: navczalnyj posibnyk*. Lviv: Triada plyus, 172 p. [In Ukrainian].
14. Ryashko, V. (2012). "Nauka logiky" Hegelya: dialektyka ta yiyi roly u logiko-filosofskykomu piznanni istyny. *Naukovyj visnyk LvDUVS*, Lviv, 4, 547-553. [In Ukrainian].
15. Yung, K. G. (2017). *Psihologiczeskiye typy*. Minsk: Harvest, 528 p. [In Russian].

O. O. Morushko, N. O. Khymytsia

Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

INTERDISCIPLINARY CHARACTER OF SOCIO-HUMANITARIAN KNOWLEDGE: DIALECTIC ANALYSIS OF SOCIONIC THEORY

Philosophy is a special form of knowledge of the world that studies the most general essential characteristics and fundamental principles of reality and cognition, human existence, and human-world relations. Establishing teamwork is important for the organization of daily life activities of the human community for maximum implementation of their creative potential. Socionics, a relatively young science, can solve the problem of selecting people with the necessary qualities. Philosophy is closely connected with other sciences. Modern scientific discourse actualizes the role of philosophy in relation to an adequate understanding of the complex social and natural realities in which man exists. Moreover, philosophy is supposed to be the foundation for the development of socio-humanitarian studies, where the analysis of the main laws of dialectics in socionics is an interesting aspect. There are three basic laws of dialectics formulated by Hegel. They are as follows: quantity changes to quality, opposites interpenetrate, and negation of negation. The effect of the first law of dialectics in socionics is most clearly observed when analysing representatives of one sociotype. In the process of socialization, each individual receives a certain amount of knowledge and skills. This amount can vary so much that it allows moving to a higher level of intellectual maturity. The second law of dialectics in socionics takes place in the model "A" of the human mentality and Jungs dichotomy indications. Socionical functions, which are components of ego/superego and id/superid units, consist of mutually contradictory functions, but make one whole. The action of the third law of dialectics in socionics can be traced by division of 16 basic types into quads. Each of the quads includes two dyads of the most psychologically compatible couples – a dyad of rationals and a dyad of irrationals. When it comes to relationships outside of the quad, these dyads of dual pairs will be oriented toward diametrically opposite quads, which values are also diametrically opposed. In essence, there is a denial of a denial. The facts presented in the article are not exhaustive, but they clearly demonstrate the correlation between philosophy and socionics.

Keywords: philosophy; socionics; Hegel; laws of dialectics; human; relationship.